

ANEXO I

SOLICITUDE DE ACTUACIÓNS DA SUBMEDIDA M10.2.2 DE CONSERVACIÓN DE RECURSOS XENÉTICOS NA AGRICULTURA/CULTIVOS-CASTES AUTÓCTONAS 2017

Nº DE PROTOCOLO^(*)

^(*) A encher polo SXEA

1.- ACTUACIÓN PROPOSTA

MULTIPLICACIÓN DAS VARIEDADES AUTÓCTONAS DE TRIGO "CALLOBRE" E "CAAVEIRO"

2.- ENTIDADE SOLICITANTE

Centro Institucional/Entidade Colaboradora:
CIAM

Enderezo: Km 7, Estrada AC-542, Betanzos a Mesón do Vento

C. Postal: 15318

Concello: Abegondo

Provincia: A Coruña

Tfn:881 881 852

Fax:

Correo electrónico: luis.urquijo.zamora
@xunta.gal

3.- XUSTIFICACIÓN DA ACTUACIÓN PROPOSTA

Desde 1996, o Centro de Investigacións Agrarias de Mabegondo, dependente da Consellería do Medio rural, ven traballando na recuperación do trigo galego, actividade que ten o seu comezo nunha petición formulada, o 8 de abril dese ano, polo Presidente naquel intre da Federación Galega de Panaderías (FEGAPAN), ao Centro de Investigacións Agrarias de Mabegondo (CIAM) na que amosou o seu "interese por chegar a dispor dunha produción importante, estable e organizada dunha ou máis variedades de trigo galego, con garantía de autenticidade varietal, coas que abordar a fabricación dun pan galego de alta calidade, e evitar o actual deterioro do mercado, ocasionado pola introdución de fariñas de trigo supostamente galego, pero que non deixan de ser burdas imitacións conseguidas mediante técnicas de moenda". Con ese obxectivo, rexístrase a primeira variedade de trigo galego ("Callobre"), no 'Registro de Variedades Comerciales' do Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación (Orden APA/2749/2006, de 24 de agosto de 2006, BOE nº 214, de 7 de setembro de 2006). Posteriormente, fíxose o rexistro da variedade de trigo galego 'Caaveiro' (Orden AAA/678/2014, de 14 de abril de 2014, BOE nº 93, do 18/04/2014. Estas dúas variedades atópanse almacenadas no Banco de Xermoplasma de cereais de inverno do CIAM (xunto con 200 ecotipos de trigo autóctonos), e son moi apreciadas polos panadeiros, xa que ten a mesma calidade de gran que os ecotipos autóctonos tradicionais que estiveran utilizando nas súas mesturas desde hai moitas décadas para facer o pan galego artesán.

Para que estas variedades chegaran ás panaderías, estableceuse un itinerario de transferencia do trigo desde o CIAM ata os panadeiros. Da creación deste itinerario, para o que se empezou cunha variedade local precursora de

Conservación de Recursos Xenéticos

en risco de erosión xenética en Agricultura.

Circular Nº 1/2017

‘Callobre’, ocupouse a empresa Calfensa Proyectos. Este programa empezou ca produción de 15 t no ano 1998, da variedade precursora, para chegar a 300 t en 2013 da variedade rexistrada ‘Callobre’. Tamén se creou en 2004, por Calfensa Proyectos, a Asociación de Produtores de Trigo Callobre (APROCA), con sede en Xinzo de Limia (Ourense). Os agricultores de APROCA son os que producen o gran de ‘Callobre’ que despois chega aos panadeiros en forma de fariña. Actualmente estanse a producir entre 300-400 t de trigo Callobre pola empresa Cervus Proyectos S.L., e nos próximos anos se empezará a producir a variedade Caaveiro (o CIAM ten na actualidade 3,5 t de semente base preparada para ser multiplicada a semente comercial).

Sobre estas dúas variedades de trigo autóctono se fixeron unha gran variedade de ensaios, tanto agronómicos como de caracterización morfolóxica e de calidade do gran.

Finalmente, logo de moito traballo feito polo CIAM-INGACAL, redáctase un prego de condicións acordado con FEGAPAN e a Subdirección Xeral de Industrias e Calidade Agroalimentaria, que será o xerme da I.X.P Pan Galego. En decembro de 2015, a Consellería do Medio Rural publica a solicitude de inscrición no rexistro comunitario da indicación xeográfica protexida Pan Galego/Pan Gallego, con fin de valorizar dito produto e tratar de evitar fraudes, xa que se estaba a ver que fora de Galicia se comercializa pan que non leva trigo autóctono, nin se produce da mesma forma que o Pan Galego, debido a fama que ten dito pan. Segundo o Documento Único da I.X.P Pan Galego publicado, para que un pan sexa considerado Pan Galego, entre outras moitas características, ten que levar como mínimo un 25% de fariña procedente de variedades de trigo galego, entre as que se inclúen o Caaveiro e o Callobre.

Para que os esforzos anteriores non foran en balde, e coñecendo o incremento da demanda destes trigos necesarios para a fabricación de pan amparados pola I.X.P Pan Galego nos vindeiros anos, o CIAM-INGACAL ten que incrementar a produción de semente certificada das variedades “Callobre” e “Caaveiro”.

Na actualidade, con base a orzamentos de 2015, distribuíuse máis de 9.000 kg de semente colleitada en agosto de 2016, a varias empresas e agricultores do sector. E temos máis demanda de semente de Callobre e Caaveiro para o ano 2017 e 2018.

4.- OBXECTIVOS DA ACTUACIÓN PROPOSTA

Ano 2017:

Recolección das 9 ha de semente R1 variedade Callobre, e recolección das 16 ha de semente R1 variedade Caaveiro. Tratamento da semente e a súa certificación. Preparación e sementeira en outono de 30 ha de semente base das variedades Callobre e Caaveiro.

Ano 2018:

Recolección das 30 ha de semente R1 das variedades Callobre e Caaveiro. Tratamento da semente e a súa certificación. Preparación e sementeira en outono de 30 ha de semente base das variedades Callobre e Caaveiro.

Se prevee continuar a experiencia nos anos 2019-2020

5.- METODOLOXÍA

Ano 2017:

Aboado de fondo e sementeira de 25 ha de terreo coas variedades "Callobre" e "Caaveiro", entre xaneiro e febreiro.

Aplicación de herbicida entre enero y febrero.

Abonado de cobertera en marzo-abril.

Aplicación de fungicidas en mayo

Recolección de las 25 ha de trigo, en agosto.

Limpeza do trigo e tratamento funxico da semente en Setembro.

Ensacado e paletizado da semente, en Setembro.

Laboreo de preparación de 25 ha de terreo, para as sementeiras do próximo ano

Ano 2018:

Aboado de fondo e sementeira de 25 ha de terreo coas variedades "Callobre" e "Caaveiro", entre xaneiro e febreiro.

Aplicación de herbicida entre enero y febrero.

Abonado de cobertera en marzo-abril.

Aplicación de fungicidas en mayo

Recolección de las 25 ha de trigo, en agosto.

Limpeza do trigo e tratamento funxico da semente en Setembro.

Ensacado e paletizado da semente, en Setembro.

Laboreo de preparación de 25 ha de terreo, para as sementeiras do próximo ano

6.- PLAN DE DIVULGACIÓN

Reunións:

Ano 2017:

Reunións con panaderías para que coñezan as dúas variedades de trigo, e mostrarlles os datos de calidade obtidos

Ano 2018:

Reunións con panaderías para que coñezan as dúas variedades de trigo, e mostrarlles os datos de calidade obtidos

Cursos:

Demostracións:

Ano 2017:

Demostración de parcelas das dúas variedades de trigo para agricultores

Ano 2018:

Demostración de parcelas das dúas variedades de trigo para agricultores

Publicacións:

Ano 2017:

Se publicará en www.ciam.es, y www.campogalego.es, os resultados da experiencia

Ano 2018:

Se publicará en www.ciam.es, y www.campogalego.es, os resultados da experiencia

Outras: